

คู่มือการปฏิบัติงาน
(Work Manual)

กระบวนการรายงานเรือออก ยื่นบัญชีสินค้า
กรมศุลกากร
กระทรวงการคลัง

ด้านศุลกากรสิทธิ

ปรับปรุงข้อมูล ณ วันที่ 5 มีนาคม 2567

สารบัญ

	หน้า
วัตถุประสงค์	1
ขอบเขต	1
คำจำกัดความ	1
หน้าที่ความรับผิดชอบ	1
กระบวนการ	2
ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	3
มาตรฐานการปฏิบัติงาน	3
ระบบติดตามและประเมินผล	3
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	4
แบบฟอร์มที่ใช้	4

1. วัตถุประสงค์

เพื่อแสดงรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงานของกระบวนการ การรายงานเรือออกยื่นบัญชีสินค้าของด่านศุลกากรสีชลอย่างถูกต้อง เป็นมาตรฐานเดียวกัน และเผยแพร่ให้กับผู้ประกอบการส่งออกได้รับรู้เข้าใจในกระบวนการปฏิบัติงานดังกล่าว

2. ขอบเขต

กระบวนการรายงานเรือออกครอบคลุมตั้งแต่นายเรือหรือตัวแทนเรือ ยื่นเอกสารคำแสดงสำหรับเรือขาออก (Declaration for Ship Outwards) แบบที่ 373 บัญชีสินค้าพร้อมกับเอกสารต่าง ๆ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อตรวจสอบเอกสาร เมื่อตรวจสอบพอใจแล้ว จึงลงนามในเอกสารดังกล่าว ออกใบสั่งเก็บค่าธรรมเนียม ตามกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร พ.ศ. 2560 และค่าธรรมเนียมประกาศ ให้ผู้ผ่านพิธีการศุลกากรนำไปชำระเงิน หลังจากนั้นจึงออกใบปล่อยเรือ (Clearance Outwards) แบบ 378 เป็นอันเสร็จสิ้นกระบวนการ

3. คำจำกัดความ

คำจำกัดความ	ความหมาย
- พนักงานศุลกากร	1. บุคคลซึ่งรับราชการในกรมศุลกากรและได้รับแต่งตั้งจากอธิบดีให้ปฏิบัติหน้าที่ของตนตามปกติหรือให้ปฏิบัติหน้าที่เฉพาะการ 2. เจ้าหน้าที่นายเรือ นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นพิเศษ จากอธิบดีให้กระทำการแทนกรมศุลกากร 3. เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐอื่นซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้กระทำการเป็นพนักงานศุลกากร
- ด่านศุลกากร	ท่า ที่ หรือสนามบินที่ใช้สำหรับการนำของเข้า การส่งออก การผ่านแดน การถ่ายลำ และการศุลกากรอื่น เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติพิธีการศุลกากร
- เรือ	ยานพาหนะทางน้ำที่ใช้ในการขนส่งของหรือคน และให้หมายรวมถึงเรือประมงด้วย
- นายเรือ	บุคคลซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือควบคุมเรือ

4. หน้าที่ความรับผิดชอบ

“มาตรา 71 เรือลำใดที่จะออกไปนอกราชอาณาจักรจากท่าที่เป็นด่านศุลกากร เว้นแต่เรือของทางราชการ จะต้องได้รับใบปล่อยเรือขาออก โดยให้นายเรือมีหน้าที่ทำรายงานเรือออก และยื่นบัญชีสินค้าสำหรับเรือต่อพนักงานศุลกากรเพื่อตรวจสอบ เมื่อพนักงานศุลกากรได้ลงลายมือชื่อรับรองในรายงานเรือออกแล้ว ให้ถือว่ารายงานดังกล่าวเป็นใบปล่อยเรือขาออก

การทำรายงานเรือออกและการยื่นบัญชีสินค้าสำหรับเรือตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด”

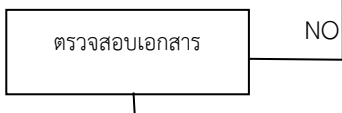
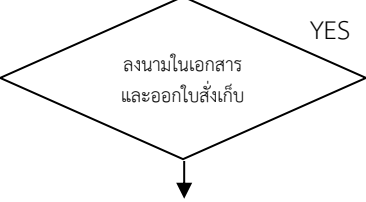
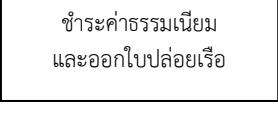
นายเรือหรือตัวแทนผู้รับมอบอำนาจ มีหน้าที่

1. ยื่นคำแสดงสำหรับเรือขาออก (Declaration for Ship Outwards) แบบที่ 373 และ คำแสดงที่ยื่นพร้อมกับบัญชีสำหรับเรือขาออก (Declaration accompanying Outwards Manifest) แบบที่ 374 หรือแบบอย่างอื่นแล้วแต่อธิบดีจะได้อำหนด
2. แสดงใบทะเบียนเรือ หรือใบปล่อยเรือขาเข้า ทั้งหลักฐานอื่นตามแต่จะต้องการ เพื่อแสดงว่าได้จ่ายค่าภาระติดพันสำหรับเรือ หรือเรือสินค้านั้นเสร็จแล้วต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อตรวจสอบ
3. ชำระค่าธรรมเนียมหรือค่าภาระติดพันสำหรับเรือ หรือสินค้า

พนักงานเจ้าหน้าที่ มีหน้าที่

1. ตรวจสอบเอกสารคำแสดงสำหรับเรือขาออก (Declaration for Ship Outwards) แบบที่ 373 คำแสดงที่ยื่นพร้อมกับบัญชีสินค้าสำหรับเรือขาออก (Declaration accompanying Outwards Manifest) แบบที่ 374
2. ออกใบสั่งเก็บค่าธรรมเนียม ตามกฎกระทรวง กำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียม ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร พ.ศ. 2560 และค่าธรรมเนียมประกาศ
3. ออกใบปล่อยเรือ (Clearance Outwards) แบบ 378 ใบแนบ 7

5. กระบวนการ (Work flow)

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียด	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา	แบบฟอร์ม	เอกสารอ้างอิง
1			นายเรือหรือตัวแทนผู้รับมอบ	1 นาที	แบบ 373 แบบ 374	
2			พนักงานเจ้าหน้าที่	2 นาที	แบบ 373 แบบ 374	
3			พนักงานเจ้าหน้าที่	1 นาที	แบบ 373 แบบ 374	
4			พนักงานเจ้าหน้าที่/ พนักงานการเงิน และบัญชี	1 นาที	แบบ 378	

6. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

1. นายเรือหรือตัวแทนผู้รับมอบอำนาจ ยื่นเอกสาร คำแสดงสำหรับเรือขาออก (Declaration for Ships Outward) แบบที่ 373 พร้อมกับคำแสดงที่ยื่นพร้อมบัญชีสินค้าสำหรับเรือขาออก (Declaration accompanying Outwards Manifest) แบบที่ 374 หรือแบบอย่างอื่นแล้วแต่อธิบดีจะได้อำหนด แสดงใบทะเบียนเรือหรือใบปล่อยเรือขาเข้า ทั้งหลักฐานอื่นตามแต่จะต้องการ เพื่อแสดงว่าจะได้จ่ายค่าภาระติดพันสำหรับเรือหรือเรือสินค้านั้นแล้ว ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อตรวจสอบ

หากนายทะเบียนเรือหรือตัวแทนผู้รับมอบอำนาจประสงค์จะรายงานเรือออกหรือขอใบปล่อยเรือขาออกนอกนอกเวลาราชการหรือในวันหยุด จะต้องชำระค่าธรรมเนียมการดำเนินการนอกเวลาที่กำหนดตามมาตรา 56 ตามกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร พ.ศ. 2560 ถ้าเรือลำใดได้รับใบปล่อยเรือ แล้วออกจากท่าหนึ่งไปยังท่าอื่นใดในราชอาณาจักรเพื่อขนส่งออกเมื่อได้ขนของลงบรรทุกเรือ ณ ท่าอื่นนั้น นายเรือจะต้องปฏิบัติเพิ่มเติม ดังนี้

1.1 ส่งมอบหนังสือรายการสินค้าที่บรรทุกเพิ่ม แก่พนักงานเจ้าหน้าที่กับทั้งให้แสดงใบปล่อยเรือที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ออกให้ ณ ท่าแรกที่เรือออกมาด้วย

1.2 จะต้องทำเช่นนี้ต่อไปทุก ๆ ลำ จนกว่าจะได้รับใบปล่อยเรือขั้นที่สุดออกนอกราชอาณาจักรและทุก ๆ คราวที่ทำเช่นนี้ ให้เอาใบปล่อยเรือเพิ่มเติมติดแนบเข้ากับใบปล่อยเรือที่ออกให้ ณ ท่าแรกที่เรือออกนั้นด้วย และให้ชำระค่าธรรมเนียมสำหรับใบปล่อยเรือเพิ่มเติมทุกฉบับตามอัตราที่รัฐมนตรีกำหนดในกฎกระทรวง

2. พนักงานเจ้าหน้าที่

2.1 มีหน้าที่ตรวจสอบเอกสาร แบบที่ 373 และแบบที่ 374 เมื่อเป็นที่พอใจแล้วจึงลงนามในเอกสารดังกล่าว

2.2 ออกใบสั่งเก็บค่าธรรมเนียม ตามกฎกระทรวง กำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร พ.ศ. 2560 และค่าธรรมเนียมประกาศ

2.3 หลังจากที่นายเรือหรือตัวแทนผู้รับมอบอำนาจ ชำระค่าธรรมเนียมต่าง ๆ แล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกใบปล่อยเรือ (Clearance Outwards) แบบที่ 378 และลงนามในเอกสาร

2.4 เมื่อพนักงานศุลกากรได้ลงลายมือชื่อรับรองในใบปล่อยเรือแล้ว ให้ถือว่ารายงานดังกล่าวเป็นใบปล่อยเรือขาออก ของท่าที่เป็นด่านศุลกากรนั้น เพื่อให้เรือเดินทางออกนอกราชอาณาจักรได้

7. มาตรฐานการปฏิบัติงาน

ระยะเวลาในการดำเนินการรวมทั้งหมด 5 นาที

8. ระบบติดตามประเมินผล

- ติดตามผลทุก ๆ 1 เดือน
- มีการจัดทำรายงาน

9. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (พระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2560)

มาตรา 71 “เรือลำใดที่จะออกไปนอกราชอาณาจักร จากท่าที่เป็นด่านศุลกากรเว้นแต่เรือของทางราชการ จะต้องได้รับใบปล่อยเรือขาออก โดยให้นายเรือมีหน้าที่ทำรายงานเรือออกและยื่นบัญชีสินค้าสำหรับเรือต่อพนักงานศุลกากรเพื่อตรวจสอบ

เมื่อพนักงานศุลกากรได้ลงลายมือชื่อรับรองในรายงานเรือออกแล้วให้ถือว่ารายงานดังกล่าวเป็นใบปล่อยเรือออก

การทำรายงานเรือออกและการยื่นบัญชีสินค้าสำหรับเรือตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด”

มาตรา 72 “ถ้าเรือที่ได้รับใบปล่อยเรือขาออกแล้วได้ออกจากท่าที่เป็นด่านศุลกากรแห่งหนึ่งไปยังท่าที่เป็นด่านศุลกากรแห่งอื่นในราชอาณาจักรให้นายเรือทำรายงานเรือออกและยื่นบัญชีสินค้าสำหรับเรือที่บรรทุกขึ้นเรือนั้น ต่อพนักงานศุลกากรประจำท่าที่เป็นด่านศุลกากรนั้น พร้อมทั้งแนบใบปล่อยเรือขาออกที่ออกให้ภายหลังติดไว้กับใบปล่อยเรือฉบับแรก และต้องทำเช่นนี้ต่อไปทุก ๆ ท่าที่เป็นด่านศุลกากรจนกว่าจะได้รับใบปล่อยเรือขาออกท้ายสุดออกนอกราชอาณาจักร

เมื่อพนักงานศุลกากร ได้ลงลายมือชื่อรับรองในรายงานเรือออกแล้วให้ถือว่ารายงานดังกล่าวเป็นใบปล่อยเรือขาออกของท่าที่เป็นด่านศุลกากรนั้น เพื่อให้เรือเดินทางออกนอกราชอาณาจักรได้

การทำรายงานเรือออกและการยื่นบัญชีสินค้าสำหรับเรือตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

10. แบบฟอร์มที่ใช้

1. คำแสดงสำหรับเรือขาออก (Declaration for Ship Outwards) แบบที่ 373
2. คำแสดงที่ยื่นพร้อมบัญชีสินค้าสำหรับเรือขาออก (Declaration accompanying Outwards Manifest) แบบที่ 374
3. ใบปล่อยเรือออก แบบ 378

คำแสดงสำหรับเรือขาออก (Declaration for Ship Outwards) แบบที่ 373

แบบที่ ๓๗๓
(มาตรา ๗๑ และ ๗๒)

คำแสดงสำหรับเรือขาออก Declaration for Ships Outwards

ท่า.....
Port of.....

ชื่อเรือ Name of Ship	ระวางตัน Tonnage	สัญชาติ Nationality	วันเรือออก Date of Sailing

ข้าพเจ้า นายเรือซึ่งมีชื่อข้างบนนี้
I, ...Master of the above-named ship,
ขอแสดงว่าเรือที่กล่าวนี้ จะออกไป
hereby declare that the said ship is about to sail for.....
และทำ
via the port of .....

* ให้ฆ่าคำซึ่งไม่ใช่ delete the words
which do not apply. มีสินค้าอันต้องเสียค่าภาษี * และไม่ต้องเสียค่าภาษี * และสินค้าอันได้แสดงไว้ข้างล่างนี้ด้วย
and, also the goods described below :-

สินค้ามีทัณฑ์บน, สินค้าเปลี่ยนลำ สินค้าขอคืนเงินค่าภาษี และสินค้าที่ต้องจำกัด คือ :- Bonded Transhipment, Drawback, and Restricted Goods, viz-		
ที่ ๑ จะไป Destination	เครื่องหมายและเลขหมายหีบห่อ Marks and Nos. of Packages	จำนวนและชนิดสินค้า Number and Description of Goods

ข้าพเจ้าขอแสดงว่า บัญชีสินค้า ในเรือที่กล่าวข้างบนนี้เป็นบัญชีแท้จริง และเรือที่กล่าวนั้นได้รับใบปล่อย
I declare that the above is a true account of the cargo of the said ship : that the said ship has been cleared
เรือขาเข้า และได้ปฏิบัติตามกฎหมายแล้ว บรรดาค่าภาษีอากร ค่าภาระติดพันและค่าธรรมเนียมได้
inwards : that the law has been complied with fully : and that all duties, charges, and fees have been paid:
เสียเสร็จแล้ว จึงขออนุญาตใบปล่อยเรือสำหรับเที่ยวเรือที่กล่าวข้างบนนี้
and I hereby request that clearance may be granted for the above mentioned voyage.

ข้าพเจ้าขอแสดงว่า เป็นตัวแทนของข้าพเจ้า, และภายใน
I declare also that..... is } my Agents, and that within
are }
๖ วันนับแต่เรือนี้ได้รับใบปล่อยเรือแล้ว ข้าพเจ้าจะยื่นหรือจัดให้ตัวแทนบัญชีสินค้าสำหรับเรืออันเป็น
six days from the date of the clearance of this ship I will lodge, or cause my Agents, to lodge on my behalf
บัญชีสินค้าที่บรรจุลงในเรือที่กล่าวแล้วอันถูกต้องและแท้จริง
à Manifest which shall be a true and full account of the cargo shipped on board the said ship.

ลงชื่อและแสดงไว้ ณ วันที่ ๒๕
Signed and declared this.....day of.....20

..... นายเรือ
Master.

.....
Officer of Customs. ตัวแทนนายเรือ
Agent.

คำแสดงที่ยื่นพร้อมบัญชีสินค้าสำหรับเรือขาออก (Declaration accompanying Outwards Manifest)
แบบที่ 374

แบบที่ ๓๗๔

คำแสดงที่ยื่นพร้อมบัญชีสินค้าสำหรับเรือขาออก
Declaration accompanying Outwards Manifest

ท่า
PORT of

ชื่อเรือ Name of Ship	วันปล่อยเรือ Date of Clearance	วันเรือออก Date of Sailing	ไป Destination

*ให้ฆ่าคำไม่ต้องการ
*Delete the words which do not apply

ข้าพเจ้า
I

ตัวแทนนายเรือ
Agent of the Master

นายเรือ
Master

ที่กล่าวข้างบนนี้
of the above mentioned ship do hereby

แสดงว่าบัญชีสินค้าสำหรับเรือ * ทำเป็นสองฉบับ มีข้อความตongกันที่แนบมา
declare that the * Manifest, in duplicate, attached hereto and signed by me is a full
และข้าพเจ้าได้ลงชื่อนี้ เป็นบัญชีสินค้าที่บรรจุลงในเรือที่กล่าวแล้วอันถูกต้องแท้จริง
and true account of the cargo shipped on board the said ship

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ๒๕
Dated this ..... day of ..... 19.....

นายเรือหรือตัวแทน
master or his Agent

พนักงาน
officer

ใบปล่อยเรือออก แบบ 378

แบบ ๓๗๘
m 378

ใบแบบ ๗ (มาตรา ๔๙)
SCHEDULE 7. (Section 49)

ใบปล่อยเรือออก
CLEARANCE OUTWARDS.

ท่า.....

PORT of..... **KHANOM THAILAND**

ได้ออกใบปล่อยเรือให้แก่.....

Clearance is hereby granted to the.....

สำหรับเดินทางจากท่านี้ไป.....

for a voyage from this port to.....

แวะ.....

vin.....

มีสินค้าอันต้องเสียค่าอากรและมีต้องเสียค่าอากร และมีสินค้า ดังแจ้งต่อไปนี้

with a cargo of dut able and free goods and the following

สินค้ามีทัณฑ์บนสินค้าเปลี่ยนลำสินค้าที่ขอคืนเงินค่าอากรและสินค้าที่ต้องจำกัดคือ Bonded Transhipment Drawback and Restricted Goods viz :-		
ที่ที่จะไป Destination	เครื่องหมายและ เลขหมายหีบห่อ Mark and Nos. of packages.	จำนวนและชนิดสินค้า Number and Description of Goods.

เรือลำนี้บรรทุกสินค้าชายฝั่งไป.....

The vessel carries Coastwise Cargo for.....

และควรแสดงใบอนุญาตปล่อยสินค้าตามควรแก่พนักงานประจำเท่านั้น

and the appropriate transires should be produced to the Officer

at { the } ports
{ those }

พนักงานปล่อยเรือ
Clearing Officer

วันที่.....

Date.....